

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
651 81 Karlstad

Datum 2024-08-16
SMHI Dnr 2024/1293/5.4.1
Er referens MSB 2024-05735

registrator@msb.se

Yttrande över vägledning för beredskapsplaner

SMHI har tagit del av rubricerade handlingar och har följande synpunkter.

SMHI anser att vägledningen i stort utgör en bra grund för arbetet med beredskapsplaner och har följande förslag på förbättringar:

Allmänna synpunkter:

- Planer för kris och krig är utmärkt att ta fram i fredstid men man behöver också understryka i vägledningen att det inte går att leverera planer för alla möjliga fall och scenarier. Därför behöver personalen i fredstid träna och öva på olika scenarier, som även tillgodoser behovet att situationsanpassat och lösningsorienterat angreppssätt.
- Det är bra att färdighetsträning samt övning nämns redan i inledningen då detta kan anses vara vitala moment i förberedelsearbetet för att öka samhällets motståndskraft mot störningar i kris och i krig.
- Behovet av att beskriva hur en allvarlig händelse kan och ska hanteras är omfattande och kan ofta inte beskrivas i ett dokument. Planeringen utgörs istället av flera dokument som tillsammans utgör ett planverk. Där kan det t.ex. ingå TIB-instruktioner, sambandsplan, reserv- och återgångsplan (kontinuitetsplanering) för viktiga delar av verksamheten, krishanteringsplan och stabsmallar. Det är viktigt att de beredskapsplaner som upprättas enligt vägledningen, utformas med hänsyn till hur förutsättningarna är hos respektive aktör. Det kan finnas utmaningar kopplat till arbetet med planverken, dels med att hitta en rimlig detaljeringsnivå så att det både blir tydligt och användbart, dels med att ha en effektiv förvaltning av planverken så de uppdateras vartefter förutsättningarna ändras. Dessa resonemang skulle med fördel kunna ingå/behandlas i vägledningen.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Specifika synpunkter:

- Vägledningens ambition är enligt avsnitt 2 endast att beskriva delar inom den förberedande planeringen, ändå behandlas förmågeutveckling på sidan 15. Det kan vara bra att fokusera och inte blanda in fler begrepp än nödvändigt i vägledningen.
- Det vore bra att komplettera avsnitt 2.1 med att planerna behöver övas regelbundet eftersom detta är mycket viktigt för att upprätta och behålla förmåga.
- Under uppdragsanalys på sida 9 bör en punkt finnas om att planens relation till befintligt planverk inom beredskap ska definieras.
- På sidan 12 finns en felstavning i första stycket ”*Utifrån den beredskapsplan som ska upprättas behöver en analys göras för att indetifiera vilket uppdrag aktören...*”
- Sista punkten under miljöperspektivet på sida 16 bör kompletteras med frågeställningen hur tänkta aktiviteter påverkar klimatet och vilka eventuella målkonflikter eller synergier som finns i förhållande till klimatanpassningsarbetet. Se vidare om vikten att koppla beredskapsplaneringen till klimatanpassningsarbetet i Nationell säkerhetsstrategi sid 42-43 samt Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning sida 25, sista avsnittet.
- Vad gäller exemplet till beredskapsplan på sid 21-22:
 - o Namnet orientering i första punkten är relativt ottydligt. Det borde kunna stå mål, syfte, målgrupp och avgränsning istället, detta utgör det som läsaren troligen behöver få till sig först. Om planen innehåller beslut om hur händelsen initialt ska hanteras bör det också beskrivas hur och när planen aktiveras. Därefter kan en punkt med antagande om situationen i stort finnas (antagande eftersom vi aldrig kan förutspå vad som gäller vid situationen då planen behöver användas).
 - o ”Aktörens uppdrag” kan med fördel döpas om till ”Vårt och andra aktörers roll och ansvar i händelsen”.
 - o Rubriken ”Inriktningsbeslut” kan med fördel döpas om till ”Förslag till inriktningsbeslut”, eftersom det aldrig går att förutse vilka förutsättningar som finns när planen ska användas. Alternativt ”Initial inriktning”.
 - o Rubriken ”Genomförande” kan med fördel döpas om till ”Initiala åtgärder och ansvar”, eftersom att det efter det initiala skedet finns risk att situationen har ändrats så mycket att nya eller andra åtgärder behövs.
 - o Punkten om kris- och krigsorganisation liknar punkten om samverkan och ledning. De skulle kunna läggas ihop och döpas till ”Former och ansvar samverkan, ledning och produktion”. Punkten kan med fördel hänvisa till generellt huvuddokument (krishanteringsplan) och beskriva bedömningar och anpassningar som gäller för just denna händelse. Det kan också finnas speciella reserv- och återgångsplaner för specifika delar av verksamheten som kan vara relevanta att hänvisa vidare till.
 - o Ett avsnitt om resurser skulle kunna läggas till som beskriver vilka specifika resurser och kompetenser som behövs vid denna händelse, var de finns och vilka mandat/möjligheter som finns att använda dessa.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

- I punkten om kommunikation skulle det med fördel kunna framgå vilka målgrupper och tänkbara budskap som kan finnas (både interna och externa) för just denna händelsen eller verksamheten. Detta skulle spara tid i den inledande hanteringen av händelsen.
- Det är en ganska sannolikt att dessa typer av beredskapsplaner har någon sorts sekretess. Det vore därför bra att i exemplet ha någon ruta för sekretess för att förtydliga vikten av informationsklassning med lämplig hantering.
- Utifrån resonemangen i avsnitt 3.2 om överväganden borde det i exemplet också kunna finnas en punkt som heter ”Strategier och överväganden”. Detta skulle kunna ge god vägledning vid en händelse.

Ställföreträdande avdelningschef Elin Fridahl har beslutat i detta ärende som beretts av Carl Granström. Vid frågor angående yttrandet, kontakta Carl Granström, carl.granstrom@smhi.se.

För SMHI

Elin Fridahl
Ställföreträdande chef avdelning Lednings- och verksamhetsstöd